

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра ботаніки

Затверджено
на засіданні кафедри ботаніки
біологічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 15 від 16 березня 2021 р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з навчальної дисципліни _____

«Адвентизація природних екосистем»
що викладається в межах ОНП _____ Біологія _____
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 091 Біологія

Львів 2021

Назва курсу	Адвентизація природних екосистем
Адреса викладання курсу	вул. Грушевського 4, 79005, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра ботаніки
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	09 Біологія, спеціальність 091 "Біологія"
Викладачі курсу	завідувач кафедри ботаніки, канд. біол. наук, доцент Гончаренко Віталій Іванович
Контактна інформація викладачів	vitaliy.honcharenko@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій (за попередньою домовленістю, на вул. Грушевського 4, ауд. 329)
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс передбачає формування знань про процеси адвентизації природних екосистем та різноманіття чужорідних видів рослин в природних екосистемах.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Адвентизація природних екосистем» є вибірковою дисципліною за спеціальністю 091 "Біологія" для освітньої програми здобувачів доктора філософії і викладається в IV семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Адвентизація природних екосистем» є формування теоретичних знань про процеси адвентизації природних екосистем та поняття про чужорідні види рослин в природних екосистемах, вміння оцінити їх різноманіття, вплив на природні екосистеми та їх зміни під впливом процесів адвентизації.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> Абдулоєва, О., Карпенко, Н., Сенчило О. Обґрунтування "чорного списку" загрозливих для біорізноманіття інвазійних видів рослин України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія. – 2008. – Т. 52-53. – С. 108-110. География и мониторинг биоразнообразия. Коллектив авторов./Серия учебных пособий «Сохранение биоразнообразия». М.: НУМЦ. 2002. 432 с. Краснов В. П., Орлов О. О., Ведмідь М. М. Атлас

	<p>рослин-індикаторів і типів лісорослинних умов Українського Полісся. – Новоград-Волинський, 2009. – 488 с.</p> <p>4. Лебедева Н.В. Измерение и оценка биологического разнообразия. Ч. 1. Ростов-на-Дону: УПЛ РГУ, 1997. – 39 с. Ч. 2. Ростов-на-Дону: УПЛ РГУ, 1999. – 41 с</p> <p>5. Мар'юшкіна В. Я. Демекологія інвазійних рослин в агроєкосистемах та шляхи оптимізації антропоїзованих екосистем: дисертація д-ра с.-г. наук: 03.00.16 / Інститут агроєкології та біотехнології УААН. – К., 2003.</p> <p>6. Протопопова В.В., Федорончук М.М. Синантропізація рослинного покриву України. Перша Всеукр. наук. конф. (27-28 квітня 2006, м. Переяслав-Хмельницький) // Вісн. НАНУ. – 2006. – № 8. – С. 55-56.</p> <p>7. Протопопова В.В., Шевера М.В., Федорончук М.М., Шевчик В.Л. Види-трансформери у флорі Середнього Придніпров'я Протопопова, В. В. // Укр. бот. журн. – 2014. – Т. 71, 5. – С. 563-572.</p> <p>8. Тишков А.А., Масляков В.Ю., Царевская Н.Г. Антропогенная трансформация биоразнообразия в процессе непреднамеренной интродукции организмов (биогеографические последствия). Изв. РАН, сер. географ. №4, 1995, с. 74–85.</p> <p>9. Юрцев Б.А. Эколого-географическая структура биологического разнообразия и стратегия его учета и охраны // Биологическое разнообразие: подходы к изучению и сохранению. СПб., 1992. – С. 7–21.</p> <p>Допоміжна:</p> <p>1. Шеляг-Сосонко Ю.Р., Дубина Д.В., Вакаренко Л.П. та ін. Збереження і невиснажливе використання біорізноманіття України: стан та перспективи. – Київ: Хімджест, 2003. – 246 с.</p>
Тривалість курсу	один семестр
Обсяг курсу	90 год, з яких 32 год лекцій, 16 год практ. занять і 42 год самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу здобувач буде:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● закономірності формування біорізноманіття

	<p>природних екосистем та тенденції їх змін під впливом адвентизації, адвентивні види та їх загрози для екосистем, методи аналізу і оцінки змін екосистем.</p> <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> використовувати теоретичні знання і вміння для оцінки стану і динаміки біорізноманіття природних екосистем, шляхів проникнення адвентивних видів, розробляти концепції збереження біологічного різноманіття з врахуванням основних стратегій його відновлення, прогнозувати зміни різноманіття природних екосистем під впливом антропогенних факторів та адвентизації.
Ключові слова	адвентивні види, поширення, ареали, інвазійні види
Формат курсу	очний
	проведення лекцій, практичних занять і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	іспит у кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових загальнобіологічних і ботанічних знань.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	лекції, презентація (ілюстрація, демонстрація), пояснення, дискусія.
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, загальноживані комп'ютерні програми і операційні системи, проектор, гербарні зразки.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ol style="list-style-type: none"> поточний контроль (за результатами виконання завдань на практичних заняттях): 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50; доповідь на семінарі – максимально 5 балів за 1 доповідь, участь у дискусії – максимально 10 балів за семестр. іспит: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50. <p>Іспит здобувач отримує на підставі усного опитування за питаннями екзаменаційного білету (3 розгнуті питання – 45 балів, 5 додаткових (уточнюючих питань) – 5 балів).</p>

<p>Питання до іспиту (замірів знань)</p>	<p>Екзаменаційні білети містять питання наступних тем:</p> <p>Поняття про адвентивні та синантропні види. Мігранти.</p> <p>Адвентизація екосистем.</p> <p>Моніторинг біорізноманіття рослин і проблеми його збереження.</p> <p>Адвентивна флора. Основні поняття.</p> <p>Поділ видів адвентивної флори на основі групи за часом занесення, способом міграції, ступенем натуралізації.</p> <p>Влив адвентивних видів на екосистеми.</p> <p>Поняття про антропогенну еволюцію фітоценозів та екосистем.</p> <p>Види-трансформери.</p> <p>Наслідки антропогенної трансформації флори та рослинності.</p> <p>Збереження біорізноманіття рослин: завдання і проблеми.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершенню курсу</p>

Таблиця 1

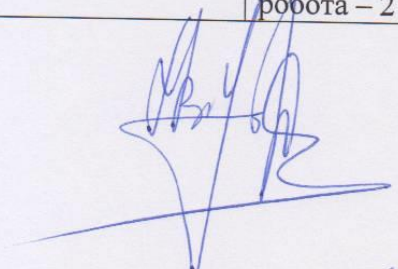
Схема курсу «Адвентизація природних екосистем»

Тижде нь	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
1	Загальні закономірності процесу адвентизації.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
2	Поняття про адвентивні та синантропні види. Мігранти.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
3	Адвентивна флора. Основні поняття.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
4	Характеристика адвентивної флори України. Види-трансформери.	Лекції – 4 год, самостійна робота – 2 год		2 тижні
5	Поняття про фітоінвазії.	Лекції – 2 год, самостійна		1 тиждень

		робота – 2 год		
6	Роль адвентивних видів та їх інвазій у змінах фіторізноманіття України.	Лекції – 4 год, самостійна робота – 2 год		2 тижні
7	Синантропізація флори та рослинності. Індeksi синантропізації, модернізації, нестабільності або лабільності флори.	Лекції – 4 год, самостійна робота – 2 год		2 тижні
8	Поняття про гемеробність. Шкали гемеробності.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
9	Влив та роль адвентивних видів в екосистемі (класифікація J. Falinski, 1997).	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
10	Поняття про антропогенну еволюцію фітоценозів та екосистем.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
11	Адвентизація флори України та її особливості.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
12	Моніторинг біорізноманіття рослин і проблеми його збереження.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
13	Методи контролю чисельності інвазійних та чужорідних видів та збереження біорізноманіття рослин.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
14	Особливості біології адвентивних видів рослин.	Практ. зан. – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
15	Характеристика адвентивні флори України.	Практ. зан. – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
16	Поняття про інвазійний вид, історія його формування. Основні терміни. Бази даних по інвазивних	Практ. зан. – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень

	видах рослин.			
17	Роль адвентивних видів та їх інвазій у змінах фіторізноманіття України.	Практ. зан. – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
18	Класифікація видів за їх стійкістю до впливу антропоічного фактору (агемероби, олігогемероби, мезогемероби, а-еугемероби, метагемероби), полігемероби).	Практ. зан. – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
19	Антропогенні екосистеми в Україні.	Практ. зан. – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
20	Наслідки антропогенної трансформації флори та рослинності.	Практ. зан. – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
21	Збереження біорізноманіття рослин: завдання і проблеми.	Практ. зан. – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень

Автор

Віталій Гончаренко

"Погоджено"

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій Гончаренко

" 10 " лютого 2021 р.

Гарант ОНП

Андрій Бабський

" 1 " 02 2021 р.